

02 Mart 2011

SİRKÜLER NO: 2011 / 14**Konu: 4447, 4817 ve 4857 sayılı Kanunlarda 6111 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler**

Torba yasa olarak bilinen, 6111 sayılı Kanunla, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu'nda yapılan, yürürlük tarihi 25.02.2011 olan düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir.

1) Özet

- ✓ Kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan ve işsizlik sigortası primi ödeyen sigortalılar, İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamına alınmıştır.
- ✓ İsteğe bağlı sigortalılardan işsizlik sigortası primini ödeyenlerden % 1 sigortalı ve % 2 işveren payı alınacağı düzenlenmiştir.
- ✓ Kısmi süreli çalışanların da işsizlik ödeneğinden yararlanabilmelerine olanak sağlanmıştır.
- ✓ Kısa çalışma uygulaması genişletilmiştir.
- ✓ Kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere yönelik uygulanan sigorta prim teşviklerinin süresi 31.12.2015'e uzatılmış, bu teşviğin 5 puanlık prim indirimiyle birlikte uygulanmasına olanak sağlanmıştır.
- ✓ Yabancıların çalıştırılmasıyla ilgili denetim tedbirleri artırılmıştır.
- ✓ Kadın işçinin erken doğum yapması halinde, doğumdan önce kullanamadığı izin süreleri, doğum sonrası sürelere eklenecektir.

2) 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda yapılan düzenlemeler

“MADDE 68- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dayalı olarak çalışan sigortalıları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, 4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlardan 5510 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında işsizlik sigortası primi ödeyen isteğe bağlı sigortalılar ile aynı Kanunun ek 6 ncı maddesi kapsamındaki sigortalıları” ibaresi eklenmiştir.”

Bu değişiklikle, 4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan ve işsizlik sigortası primi ödeyen sigortalılar, İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamına alınmıştır.

“MADDE 70- 4447 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İsteğe bağlı sigortalılardan işsizlik sigortası primini ödeyenlerden ise % 1 sigortalı ve % 2 işveren payı alınır.”

Böylelikle, isteğe bağlı sigortalılardan işsizlik sigortası primini ödeyenlerden % 1 sigortalı ve % 2 işveren payı alınacağı düzenlenmiştir.

“MADDE 71- 4447 sayılı Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “, hizmet akitlerinin sona ermesinden önceki son üç yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödemiş ve işten ayrılmadan önceki son 120 gün içinde prim ödeyerek sürekli çalışmış” ibaresi “ve bu Kanunda yer alan prim ödeme koşullarını sağlamış” şeklinde değiştirilmiştir.”

Böylelikle, kısmi süreli çalışanların da işsizlik ödeneğinden yararlanabilmelerine olanak sağlanmıştır.

“MADDE 73- 4447 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 2- Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak önemli ölçüde azaltılması veya işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir.

Bu Kanuna göre sigortalı sayılan kişileri hizmet akdine tabi olarak çalıştıran işveren, kısa çalışma talebini, derhal gerekçeleri ile birlikte Türkiye İş Kurumuna, varsa toplu iş sözleşmesi tarafı sendikaya bir yazı ile bildirir. Talebin uygunluğunun belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurum ve kuruluşların da görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kısa çalışma halinde İşsizlik Sigortası Fonundan kısa çalışma ödeneği ödenir. İşçinin kısa çalışma ödeneğine hak kazanabilmesi için, hizmet akdinin feshi hariç işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmesi gerekir.

Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Bu şekilde hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı, 4857 sayılı Kanununun 39 uncu maddesine göre 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının % 150'sini geçemez. Kısa çalışma ödeneğinden yararlananlara ait sigorta primlerinin aktarılması ve sağlık hizmetlerinin sunulmasına ilişkin işlemler 5510 sayılı Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülür. Kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler başlangıçta belirlenen işsizlik ödeneği süresinden düşülür.

Zorlayıcı sebeplerle kısa çalışma yapılması halinde, kısa çalışma ödeneği ödemeleri 4857 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (III) numaralı bendinde ve aynı Kanununun 40 inci maddesinde öngörülen bir haftalık süreden sonra başlar.

Bu maddede yer alan kısa çalışma ödeneğinin süresini altı aya kadar uzatmaya ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.””

Yer verilen değişikliklerle, genel ekonomik kriz ve zorlayıcı sebepler yanında, sektörel ve bölgesel kriz nedeniyle de, işyerlerinin kısa çalışma uygulamasından yararlanmasına olanak sağlanmış ve ayrıca kısa çalışma ödeneğinin uygulama alanının genişletilmesi nedeniyle, ödenek miktarının hesaplama yöntemi yeniden tespit edilmiştir.

Kısa çalışma süresinin uzatılması ile, ödeneğin mahsup edilip edilemeyeceğine karar verilmek üzere Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiş olup, kısa çalışma ile ilgili ödemelerin işverenin beyanı doğrultusunda gerçekleştirilmesi nedeniyle, işverenin hatalı bilgi ve belge vermesi sonucunda oluşan faiz ödemelerinin

yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır.

“MADDE 74- 4447 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası ile geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- 31/12/2015 tarihine kadar işe alınan her bir sigortalı için geçerli olmak üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren özel sektör işverenlerince işe alınan ve fiilen çalıştırılanların; işe alındıkları tarihten önceki altı aya ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları, aynı döneme ilişkin işe alındıkları işyerinden bildirilen prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları ve bu maddede belirtilen diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır.

Bu maddede belirtilen destek unsuru;

a) 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan;

1) Mesleki yeterlik belgesi sahipleri için kırksekiz ay süreyle,

2) Mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için otuzaltı ay süreyle,

3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde sayılan belge ve niteliklere sahip olmayanlar için yirmidört ay süreyle,

b) 29 yaşından büyük erkeklerden (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde sayılan belge ve niteliklere sahip olanlar için yirmidört ay süreyle,

c) (a) ve (b) bentleri kapsamına girenlerin Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde ilave olarak altı ay süreyle,

ç) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmakta iken, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra mesleki yeterlik belgesi alanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi bitirenler için oniki ay süreyle,

d) 18 yaşından büyüklerden bu fıkranın (a), (b) ve (ç) bentlerine girmeyenlerin Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde altı ay süreyle,

uygulanır.

Bu maddede sayılan belge ve nitelikler nedeniyle destek unsurundan yararlanabilmek için sigortalıların sahip oldukları mesleki yeterlik, mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim kurumları veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarına ilişkin belgelerde belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınmaları ve/veya çalışıyor olmaları gerekir.

Bu maddeyle sağlanan destek unsurundan aynı sigortalı için bir kez yararlanılabilir. Sigortalı, destek süresini tamamlamadan işsiz kalması halinde, kalan süreden yeniden yararlanamaz. Ancak ikinci fıkranın (a) bendi kapsamına girenlerin, aynı bent kapsamında yeniden işe alınmaları ve (1) veya (2) numaralı alt bentlerde sayılan belge ve nitelikleri bu dönemde temin etmeleri halinde destekten yeniden yararlanabilirler. Bu durumda ilk yararlanma süresi, ikincisinden düşülür ve toplam yararlanma

süresi en son yararlanılan destek için maddede öngörülen süreyi aşamaz.

İşveren hissesine ait primlerin Fondan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarını yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanununun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili diğer kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış ve taksitlendirilmiş olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu fıkra hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Bu madde hükümleri; 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

5510 sayılı Kanun gereğince yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu maddeyle sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz.

Bu maddeyle sağlanan destek unsuru, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uygulandıktan sonra kalan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait oranı üzerinden, bu maddede belirtilen esaslar dikkate alınarak uygulanır.

Bu maddede düzenlenen teşvik, 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunanlarla aynı şartlarda olmak üzere 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır.

Fondan karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Bakanlar Kurulu, bu maddenin uygulanma süresini 2015 yılından itibaren beş yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.””

Yapılan düzenlemeyle, 4447 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinde yer alan ve kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere yönelik uygulanan sigorta prim teşviklerinin, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan 5 puanlık prim indirimi ile birlikte uygulanabilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, 4447 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinde yer alan ve 31.12.2010 tarihine kadar, işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarının altı ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmasına yönelik uygulanan sigorta prim teşviklerinin, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan 5 puanlık prim indirimi ile birlikte uygulanabilmesi sağlanmıştır.

4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 10 uncu madde ile de, 31/12/2015 tarihine kadar işe alınan 18-29 yaş arası erkekler ile 18 yaşından büyük kadınların, bu maddede belirtilen şartlar dahilinde, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinde sayılan ve 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı düzenlenmiştir.

3) 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunu'nda yapılan düzenlemeler

“MADDE 75- 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Bu Kanun kapsamına giren yabancıların ve işverenlerin bu Kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediği Bakanlık iş müfettişleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişleri tarafından denetlenir. Bu Kanun gereğince yapılacak teftiş, denetim ve soruşturmalar 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununda yer alan teftiş, denetim ve soruşturma hükümlerine göre yapılır ve bu hükümlere göre ilgili yaptırımlar uygulanır.

Genel ve özel bütçeli idarelerin teftiş ve denetim elemanları ile kolluk kuvvetlerinin kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim, inceleme ve kontrol sırasında yabancı çalıştıran işverenler ile yabancıların bu Kanundan doğan yükümlülükleri yerine getirmediğini tespit etmeleri halinde, durum Bakanlığa bildirilir.

Birinci fıkraya göre yapılan denetimler ve ikinci fıkraya göre yapılan bildirimler üzerine Bakanlık bölge müdürünce, gönderilen tutanaklara ve denetim raporlarına göre bu Kanunda yer alan idari yaptırımlar uygulanır.””

Yapılan düzenleme ile 4817 sayılı Kanun kapsamına giren yabancıların ve işverenlerin bu Kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini tespiti yönelik denetim mekanizmasının etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

4) 4857 sayılı İş Kanunu'nda yapılan düzenlemeler

“MADDE 76- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kadın işçinin erken doğum yapması halinde ise doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılmayacak süreler, doğum sonrası sürelerle eklenmek suretiyle kullanılır.””

“MADDE 78- 4857 sayılı Kanununun 92 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Teftiş, denetleme ve incelemeler sırasında işverenler, işçiler ve bu işle ilgili görülen başka kişiler izleme, denetleme ve teftişle görevli iş müfettişleri ve işçi şikayetlerini inceleyen bölge müdürlüğü memurları tarafından çağrıldıkları zaman gelmek, ifade ve bilgi vermek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermek ve vermek; iş müfettişlerinin birinci fıkrada yazılı görevlerini yapmaları için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermek, bu yoldaki isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmekle yükümlüdürler.

Çalışma hayatını izleme, denetleme ve teftişe yetkili iş müfettişleri ile işçi şikayetlerini incelemekle görevli bölge müdürlüğü memurları tarafından tutulan tutanaklar aksi kanıtlanıncaya kadar geçerlidir. İş müfettişleri tarafından düzenlenen raporların ve tutulan tutanakların işçi alacaklarına ilişkin kısımlarına karşı taraflarca otuz gün içerisinde yetkili iş mahkemesine itiraz edilebilir. İş mahkemesinin kararına karşı taraflarca 5521 sayılı Kanununun 8 inci maddesine göre kanun yoluna başvurulabilir.

Kanun yoluna başvurulması iş mahkemesince hüküm altına alınan işçi alacağının tahsiline engel teşkil etmez.””

“MADDE 79- 4857 sayılı Kanununun 108 inci maddesinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“101 inci ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu il müdürü tarafından; birden fazla ilde işyerleri bulunan işverenlere uygulanacak idari para cezası ise işyerlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki Türkiye İş Kurumu il müdürünce verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir.””

Yer verilen konularda ek bilgi istenildiğinde lütfen bizimle temasa geçiniz.

Saygılarımızla,

DİPNOT YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.